

egunekoa

Carlos Aznarez

(‘Resumen Latinoamericano’ aldizkariko zuzendaria)

Horrelako lagunak izanda...

Jakina da AEE Amerikako Estatu Erakundearen ospe txarra. Azken hilabeteotan eskuak eta hankak sartu ditu Venezuelen, mila bider zalantzan jarritako Cesar Gaviria Kolonbiako presidente ohiaren bitartez. Garai batean, Kubak salatu zuen erakunde hori Ipar Amerikako kanpo politikaren luzakin bat zela; eta orduz geroztik, AEEk interes batzuen alde jokatu du, egun batean bai, eta hurrengoan ere bai: herrialde aberatsen interesen alde, enpresa handien interesen alde eta Amerika barnean dagoen egitura militarren interesen alde —pentsaera bakarraren aurkako iritziak deuseztatzeko—. Arrazoi horrengatik eta hemerrotekan aurki daitezkeen beste batzuegatik, erakunde horretan partaide izateari utzi zion duela 40 urte Kuba herrialde sozialista duinak; eta pentsamendu independentea eduki-tzeagatik harro zebiltzanei gauza bera egiteko esan zien.

Urteak pasatu dira, eta berriz ere Fidelen Kuba matxino eta burujabera iritsi da esku-hartze harroa. Venezuelako herriak eta herri erakunde esanguratsuenak aspalditik ari dira salatzen Gaviria begiluzearen eta haren segizioko-en jokaera: euren funtzioen muga gainditzen dute, estatu kolpearen aldeko oposizioarekin harreman onak dituzte, Ameriketako Estatuak terrorismoaren aliatu horiek zazpi aldiz modu askean aukeratu duten gobernuaren ekintzarekin parekatu dituzte eta eremua lokatu dute. Jokaera horiek guztiak, eta beste hainbat; denak ere ekintza probokatzaileak, Iraultza Bolivartarraren jazarpen egoerarentzat. Horregatik, Caracas eta Valenciako kale batzuetan, manifestari chavista ugari zera idatzi dute, logika zakarrez: «Gaviria, joan zaitez hemendik, eta utz iezaguzu bakean egiten gure Iraultza polita». Baina zeregin deitoragarri horretan,

beste lehiakide bat azaldu zaio AEEri: «Herrialde Lagunen Taldea» izena dabilte. Norena, baina? Venezuela Bolivartarrarena? Edo AEBek lurralde horretako petrolio eskuratzeko bidea ireki nahi dieten estatu kolpearen aldekoena? Chavezen eta haren jarraitzaile ugarirena? Edo Carlos Andres Perez eta Carlos Ortégaren segiziokoekin batera, Floridan manifestazioa egin zuten Miamiko doilorrena? Ekimen hau Lulak bideratu zuen hasiera batean, baina, orain, argi dago Brasilgo presidentek berak nahi ez duen eremura zabaltzen ari dela. Osterantzean, ezinezkoa da «lagunak» deitzea apirilaren 11ko kolpe oligarkiko odoltsua gorputz eta arima babestu zutenei, venezuelar gehienek nahiaren aurka. Zer egin zuten orduan Espainiako eta AEBetako agintariek? Bi kantzileriek agindu bera eman zuten, gero modu koldarrean ukatu bazuten ere: Pedro Carmona diktadoreari laguntza emango zioten, nazioartean nahi zuen guztia egiteko. Espainiako zein Ipar Amerikako enbaxadek honela jokatu zuten, arazorik gabe: Chavezen gobernu konstituzionala belztu zuten, faxista uniformedunek atxilotu zituztenean poztu egin ziren —orain, Caracas ekialdeko auzoetan kukurru egiten duen talde txikia— eta pareko gobernu batzuei eskatu zieten krimen saioaren buruak lehenbait lehen atzeman zitzaizkien.

Bere onean dagoen norbaitek pentsa al dezake Bushen AEBak —orain Iraki erasotzeko saioa egitekotan direnak— eta Aznarren Espainia faxista —gera eta genozidiozko ekintza hori bultzatuko duena— Venezuela iraultzaile eta anti-inperialistaren lagunak direla?

Baina gauza ez da hor amaitzen. Jokaera arraro hori dela medio, beste batzuk ere «lagunak» dira. Vicente Foxen Mexiko, esate baterako: yankien botereari men egiteaz gain, indigenak eta

Mexikoko hainbat herritako baserritarak zapaltzen ditu, hala nola Chiapas-koak, Guerrerokoak, Oaxacakoak, Moreloskoak eta beste zenbaitetakoak.

Badirudi Ricardo Lagos Txile dela gisako beste «lagun» bat. Ricardo Lagos, agintari sozialdemokrata, Carlos Andres eta Felipe Gonzalezen laguna. Apirileko kolpean kantzilerrari eskatu zion Chavez ez laguntzeko, eta Carmona eta haren mafia politiko-sindikalararekin harremanetan jartzeko.

Zer motatako «lagunez» ari gara? Oso erraza da. Fidel Castrok oso ongi definitu zituen —ulertzeko moduko haserrearen erakutsiz—, berriki eginiko adierazpen batzuetan: herrialde batera iritsi, lotsarik gabe arakatzen ibili, esku hartzen hasi, eta, azkenik, prokonsul yankiak bilakatzen dira, euren txotxongilolariak esandakoa betetzeko. Hori horrela ez balitz, inork —ezta Lula berak ere— ez luke ukatuko Chavezek arrazoiz eskatzen zuena: «talde» ospe- tsua handitzeko Kuba, Txina eta beste lurralde batzuk onartzea, nahiz eta lurralde horiek ez izan konpromiso handirik Ipar Amerikako inperialistek aurre egiten dieten herrialdeen jabe egiteko nahi horretan.

Horregatik guztiagatik, eta Lularen ekimenak izan zitzakeen asmo onez haratago, segada arriskutsu bat dela argi dago —Lulak jatorrizko bikotea gehitzeari aurka egin, eta Chavez komandantearen jarraitzaile venezuelarrak eskatzen zutena eragotzi zuen—. Segada arriskutsua; interes berek Nikaragua sandinistari prestatutako segadaren parekoa. Orduan, hauteskunde batzuk baliatu zituzten; hots, yankiak buru zituen «aurkaritzak» Nikaraguako herri gobernuari etenik gabe erasotzen zioneko hauteskundeak. Lurraldea zikindu zuten, sandinista buruak nahastu

(Hurrengo orrialdean jarraitzen du)

zutabea

Josu Lartategi

Zentsuraz

A, baina norbaitek uste al zuen egun zentsura finitua zela? Ilusiotik ere bizi gara, esaten den legez. Iritzi askatasuna, askatasuna orokorrean, berdintasuna, justizia... horiekin eta beste hamaikatzorekin ere beste horrenbeste gertatzen da; alegia, paper guztietan daudela, baina eguneroko bizitzan hazka pittin bat eginez gero kontzeptu horien erabilera jakin eta partziala egiten dela.

Bada, Xabier Montoiaren azken diskoaz eta Euskadi Gazteak berau zentsuratzeko hartu duen erabakiaz eman nahi nuen iritzia. Erraz askoa behar zuen. Nor egongo da, bada, egun zentsura artistikoaren alde? Nork izan nahiko du, bada, kultur zentsorea, euskal kultura gutxitu honetan? Ez al gaude, bada, gainera, XXI. mendean eta bla-bla-bla? Hain kontu begi bistakoa izanik, erraza behar zuen zentsuraren kontra ari-tzeak. Gero konturatzen zara ez dela hain begi bistakoa denok zentsuraren kontra egotearena. Euskadi Gaztean, behintzat, ez dute argi.

Euskadi Gaztearen arazoa da, nik uste, guztiok ordaintzen dugun irrati-formula izaki onartezina dela artista euskaldun zentsuratzeko edo multinazionalen musika soilik ematea. Baina ez al dute beste gehienek (guztiak?) ere gauza bera egiten? Jakina, horietarik gehienak ez dira publikoak; beraz, badute nahi dutena egitea. Nola nahi, Euskal Herri osoan irratiak hartu, adibidez, eta zenbaterik ez nola sustatzen dute euskal musika, euskal kultura, euskal literatura, euskal unibertso erreferentziala? Zer eskaintzen diete entzuleei eta zergatik? Eta komunikabide guztiak hartuz gero? Badakizue zer egiten duten, labur esanda? Ez aipatu, besterik gabe. Horixe da hemen hedatu dabilen posizionamendua. Hori ere zentsura da.

Montoiaren kasura itzuliz, *Deia* egunkarian esan zituen berak irakurri ditut eta are onartezinagoa bihurtzen da Euskadi Gaztearen erabakia (mendekuzko zentsura dei genezakeena). Ezker-eskuin astindu zituen Montoiak bazter- rarak, ez baitzuen soilik Klaudio Landaren *txotxiekus* kritikatuko. Oso azaletik bota zuen dena, gainera, lagunarteko tonu, epiteto eta konparazio sinpletxoekin, Euskal Herri osoa gezur eta simulakroa baino ez dela adierazi nahian. Zer dela eta haserretu ziren batzuk? Azken finean, gordi- nagoa ere izan zitekeen: ez zuen esan zabor es- painiar edo frantziar edo euskalduna denak dire- la berdin-berdin zabor. Hori neronek diot.

seiko urrea

Jon Alonso

Otano aulkian

Ez da zaila Otano akusatuen aulkian eserarazteko erabaki judizialaren atzean halako arrazoi politi-koak daudela susmatzea.

Herri ekimenaren akusazioaren Per- caz abokatuak adierazi duenez, Soledad Alejandre epaileak nahikoa eduki zuen hiru urteko epea Urralburu kasuko 40.000 folioen instrukzioa osatu eta epaiketari hasiera emateko; aldiz, sei

urte eta erdi behar izan zituen Otano ka- suko 5.000 folioen instrukzioa osatu eta, azkenik, delitu-zantzurik ez zegoela era- bakitzeko. Beste epaile batek, ordea, Maria Jose Alegrek, erabaki du kontra- koa; delitu-zantzurik badagoela, alegia. Epaitzen diren gertakariak, laburbildu- rik: Otanok 180 milioi pezetako kontu bat eduki du Suitzan; Suitzako bankariak dio hari Madrilgo abokatu bati emateko

agindu ziotela; Madrilgo abokatuak uka- tu egiten du; inork ez daki non dagoen di- rua; Percacek dio ezen, bere ustez, mila bat milioi pezetakoa izan daitekeela Urralburu kasuan inplikaturakoek ezku- tuan gordetzen duten dirutza. Inork ez du uste sekula lortuko denik hauek dirua itzultzea. Diotenez, ekainean edo has li- teke epaiketa.

Gertakariak horrelakoak izanda, nola liteke epaile batek, eta are fiskalak ere, delitu-zantzurik ez ikustea, eta beste ba- tek bai? Hain larriak izanda, nola da posi- ble instrukzioa hainbeste luzatzea? Seku- la ez dutela dirua itzuliko segur egonda, nola liteke denak kalean hain lasai ibil- tzea? Galdera erretorikoak denak. Arra- zoi politiko larriak egon behar dira guz-

tiaren atzean hau honela izateko. Edono- ren begi bistakoa, maiatzean izango diren hauteskundeak. PPK eusten ahal dio, Nafarroan bederen, sozialisten be- katuak (bi direnak, behintzat: lapurtu izana eta partiduak lapurrak sekula zigortu ez izana) gogoraziz. PSNren kalbario luzearen azken etapa litzateke, ausaz (ez da ehun urte dirauen gaitzik).

Bitartean, batzuek beti gogoratuko dugu EAren hankasartze itzela, Otanori lehendakaritzara iristen lagunduta, lapur koadrila galanta zirela *vox populi* zenean, eta beti gogoratuko dugu, nola ez, HBren menia garaiko boto-igoera izugarria, nora ezean dabilen PSN harrapa eta pasa egiteko baliatu ordez, ETaren mesede- tan hipotekatu zutena.